

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „IAREP/SABE Conference 2016: Behavioural Insights in Research and Policy Making”

8–10 lipca 2016 r., Wageningen, Holandia

Anna Połec

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, II Wydział Psychologii we Wrocławiu, apolec1@st.swps.edu.pl

W dniach 8–10 lipca w Wageningen w Holandii odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa zorganizowana przez dwa stowarzyszenia: IAREP (the International Association for Research in Economic Psychology) oraz SABE (the Society for the Advancement of Behavioral Economics). Konferencja ta, jak co roku, umożliwiła prezentację najnowszych wyników badań, a także wymianę poglądów pomiędzy badaczami zainteresowanymi psychologią ekonomiczną oraz ekonomią behawioralną. Podczas konferencji zostały wygłoszone cztery wykłady plenarne, odbyły się 52 sesje tematyczne w ramach ośmiu równoległych sesji oraz sesja plakatowa, w toku której można było zapoznać się z 26 plakataми. Konferencja została zorganizowana przez badaczy z Wageningen University, Economics of Consumers and Households Group: Gerrita Antonidesa, Michela Handgraafa, Karen van der Heide oraz Dineke Wemmenhove.

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonał Gerrit Antonides, wygłaszając krótkie przemówienie m.in. o historii powstania instytucji Behavioural Insight Team i jej wpływie na wdrażanie ekonomii behawioralnej do polityki.

Przedstawiono również tematykę wykładów plenarnych wraz z ich autorami oraz omówiono wybrane sesje naukowe.

Pierwszy wykład plenarny w ramach wykładów im. Herberta Simona wygłosił Cass R. Sunstein z Harvard Law School. Tematyka wykładu dotyczyła preferencji ludzi w kontekście *nudges*, rozumianych jako cechy w społeczeństwie, które wywierają wpływ na ludzkie wybory bez stosowania przymusu lub zachęt materialnych. *Nudges* można podzielić na te, które są przetwarzane automatycznie (system 1), jak np. znaki czy domyślne reguły, oraz te, które wymagają świadomego przetwarzania (system 2), jak np. analizowanie informacji statystycznych. Przeprowadzone badania wskazują, że w sprawach ważnych większość ludzi preferuje *nudges* związane z systemem 2, przy czym poproszeni o to, aby założyć, że *nudges* związane z systemem 1 są bardziej efektywne, zmieniają swoje preferencje.

Kolejny wykład plenarny wygłosił Erwin Bulte z Wageningen University. Tematyka wykładu dotyczyła tego, czy awersja do strat zaobserwowana u mieszkańców Afryki może

wpłynąć na wzrost produktywności pracy oraz czy zachowania osób badanych kształtowane są przez efekt zakotwiczenia lub efekt utopionych kosztów.

Eldar Sharif z Princeton University wygłosił trzeci wykład plenarny w ramach wykładów im. Daniela Kahnemana. Skupił się on na przeglądzie badań, które poruszają tematykę niedostatku i wywołanych nim decyzji. Zgodnie z wynikami tych badań ludzkie zachowania są mniej efektywne w sytuacji odczuwalnego braku niezależnie od tego, czy jest to brak czasu, pieniędzy, czy nawet towarzystwa. Omówione zostały również konsekwencje niedostatku (głównie biedy) oraz projektowanie i wdrażanie programów politycznych związanych z niedostatkiem.

Ostatni wykład plenarny, wygłoszony przez Catherine Eckel z Texas A&M University, dotyczył kwestii związanych z terroryzmem. Podczas wykładu wskazano na wagę prowadzenia badań w tej tematyce oraz zaprezentowano metodę, która pozwala na testowanie zachowań związanych z terroryzmem w laboratorium. W jednych z prezentowanych badań wskazano na występowanie zjawiska skrajnego poświęcenia, które przejawiało się zrezygnowaniem ze swoich zarobków w celu zranienia członków innej grupy.

Każdy z uczestników konferencji zgodnie ze swoimi preferencjami mógł także wysłuchać wybranych referatów spośród około 160 ogółem. Tematyka sesji była zróżnicowana i dotyczyła problemów finansowych, ubezpieczeń, zanieczyszczenia środowiska, zdrowia, ryzyka, gospodarki domowej, konsumpcji, dzieci, moralnych zachowań, osobowości, gier, podejmowania decyzji, heurystyk, preferencji społecznych, dobrego samopoczucia, rynku oraz podatków. Przygotowane zostały również

specjalne sesje oraz warsztaty poruszające m.in. tematykę zdrowia publicznego, funkcjonowania firm, środowiska, przedsiębiorczości czy innowacji. Podczas jednej ze specjalnych sesji odbyła się prezentacja raportu Unii Europejskiej pt. *Behavioural Insights Applied to Policy* połączona z dyskusją, natomiast Martin Kocher, Stefan Schulz-Hardt (redaktorzy naczelni „Journal of Economic Psychology”) oraz Maarten van Twisk (z wydawnictwa Elsevier) poprowadzili warsztaty dotyczące tego, jak przygotować artykuły naukowe, by doczekały się one publikacji w renomowanych czasopismach.

Dodatkowo dzień przed rozpoczęciem konferencji odbyły się warsztaty dla młodych naukowców, podczas których studenci przedstawili wyniki swoich badań. Mieli oni również możliwość konsultacji swoich projektów badawczych z doświadczonymi naukowcami oraz uczestnictwa w konkursie na najlepszy projekt badawczy. Konkurs ten, jak co roku przygotowany przy współpracy z wydawnictwem naukowym Elsevier, został ogłoszony przez organizatorów przed konferencją w celu zwiększenia jakości pracy naukowej wykonywanej przez doktorantów. Jego wyniki zostały ogłoszone podczas uroczystej kolacji, a w skład jury weszli: Mark Pingle (przewodniczący), Eva Hofmann, Giuseppe Attanasi oraz Leonhard Lades. Pierwsze miejsce oraz nagrodę w wysokości 500 euro otrzymały *ex aequo* Friederike Lenel za pracę *Insurance and Solidarity* oraz Margarita Leib za pracę *Unethical Reciprocity*. Trzecie miejsce zajął Stephan Jagau za pracę *Shift Happens: An Experimental Comparison of Conformity Theory and Diffusion of Responsibility Theory*. Wszystkie nagrodzone osoby otrzymały również darmowy dostęp do czasopisma naukowego „Journal of Economic Psychology”.

W konferencji zorganizowanej w Wageningen wzięło udział ponad 250 osób. Wśród uczestników poza psychologami i ekonomistami można było spotkać osoby zajmujące się m.in. administracją biznesową, marketingiem czy zachowaniem konsumentów, co wskazuje na interdyscyplinarność omawianego wydarzenia. Konferencja IAREP/SABE organizowana jest również z myślą o młodych badaczach – umożliwia im rozwój poprzez współpracę z do-

świadczonymi naukowcami. Warto wspomnieć, że konferencja ta została zorganizowana m.in. dzięki wsparciu finansowym Royal Dutch Academy of Sciences, the Behavioural Insights Network of the Dutch Government oraz wydawnictwu Elsevier. Konferencja IAREP/SABE jest wydarzeniem cyklicznym – następna jej edycja odbędzie się 3–6 września w Rishon le-Cijjon w Izraelu.

